

600

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 6 lipca 1998 r.

w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i z 1997 r. Nr 60, poz. 369) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198) zarządza się, co następuje:

§ 1. Obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i z 1997 r. Nr 60, poz. 369) oraz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198), dotyczy następujących szczepień:

- 1) przeciw błonicy — dzieci i młodzieży od 7 tygodnia życia do ukończenia 19 lat oraz osób w wieku powyżej 19 lat narażonych w sposób szczególny na zakażenie,
- 2) przeciw krztuścowi — dzieci od 7 tygodnia życia do ukończenia 7 lat,
- 3) przeciw tężcowi — dzieci i młodzieży od 7 tygodnia życia do ukończenia 19 lat oraz osób w wieku powyżej 19 lat narażonych w sposób szczególny na zakażenie,
- 4) przeciw nagminnemu porażeniu dziecięcemu — dzieci i młodzieży od 7 tygodnia życia do ukończenia 19 lat,
- 5) przeciw odrze — dzieci i młodzieży od 13 miesiąca życia do ukończenia 19 lat,
- 6) przeciw różyczce — dzieci i młodzieży od 13 miesiąca życia do ukończenia 19 lat,
- 7) przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (wzw B):
  - a) noworodków i niemowląt od dnia urodzenia do ukończenia podstawowego cyklu szczepień,
  - b) uczniów średnich i pomaturalnych szkół medycznych,
  - c) studentów wyższych szkół medycznych,
  - d) personelu medycznego narażonego na zakażenie HBV,
  - e) otoczenia chorych na wzw B i nosicieli HBV,
  - f) innych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie,
- 8) przeciw wścieklicznie — osób podejrzanych o zakażenie wirusem wściekliczny,
- 9) przeciw gruźlicy:
  - a) noworodków i niemowląt,

- b) dzieci i młodzieży od 13 miesiąca życia do ukończenia 19 lat,
- c) osób zgłaszających się na studia w wyższych oraz policealnych szkołach medycznych.

§ 2. W okolicznościach uzasadnionych sytuacją epidemiologiczną państwowy wojewódzki inspektor sanitarny może:

- 1) nałożyć obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym:
  - a) przeciw durowi brzuszemu — na osoby od 18 do 60 lat,
  - b) przeciw tężcowi — na osoby powyżej 18 lat,
  - c) przeciw błonicy — na osoby powyżej 18 lat,
- 2) nałożyć na rodziców lub opiekunów prawnych dzieci do lat 18 obowiązek poddania szczepieniom ochronnym:
  - a) przeciw durowi brzuszemu — dzieci od ukończenia drugiego roku życia,
  - b) przeciw nagminnemu porażeniu dziecięcemu — dzieci od siódmego tygodnia życia.

§ 3. 1. Szczepienia ochronne prowadzone są indywidualnie, grupowo lub masowo.

2. Program szczepień ochronnych uwzględniający w szczególności terminy przeprowadzania szczepień obowiązkowych i badań, o których mowa w § 1, 2 i 4, oraz szczepień zalecanych, a także odstępy czasowe między poszczególnymi szczepieniami określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. Badaniom tuberkulinowym przed szczepieniem przeciw gruźlicy podlegają:

- 1) niemowlęta bez blizny poszczepiennej mające kontakt z osobami chorymi na gruźlicę,
- 2) dzieci poniżej 12 roku życia mające kontakt z osobami chorymi na gruźlicę,
- 3) osoby od 12 roku życia.

§ 5. 1. Osoba, która ma zostać zaszczepiona, powinna być bezpośrednio przed szczepieniem poddana badaniu lekarskiemu.

2. Stwierdzenie przez lekarza przeciwwskazań do szczepienia ochronnego powoduje konieczność przesunięcia terminu szczepienia, aż do chwili ich ustąpienia.

3. Fakt wystąpienia oraz ustąpienia przeciwwskazań, o których mowa w ust. 2, lekarz potwierdza stosownym orzeczeniem lekarskim.

§ 6. 1. Szczepienia ochronne prowadzi się z użyciem szczepionek pojedynczych przeciw poszczególnym chorobom zakaźnym lub szczepionek skojarzonych, służących do równoczesnego uodpornienia przeciw dwu lub więcej chorobom zakaźnym.

2. Szczepionki te muszą posiadać świadectwo rejestracji, będące dowodem wpisu do Rejestru środków farmaceutycznych i materiałów medycznych.

§ 7. 1. Niepożądane odczyny poszczepienne podlegają zgłoszeniu przez lekarza właściwemu państwowemu terenowemu lub portowemu inspektorowi sanitarnemu.

2. Niepożądane odczyny po szczepieniu przeciw gruźlicy podlegają dodatkowo zgłoszeniu do Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc.

§ 8. 1. Szczepienia ochronne i badania, o których mowa w § 1, 2 i 4, przeprowadzają, z zastrzeżeniem ust. 2, publiczne zakłady opieki zdrowotnej wyznaczone przez wojewodę.

2. Szczepienia ochronne osób w wieku powyżej 18 lat, uprawnionych do świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej tworzonych i utrzymywanych przez Ministrów: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Przedsiębiorstwo Państwowe „Polskie Koleje Państwowe”, przeprowadzają zakłady wyznaczone odpowiednio przez tych ministrów oraz Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

§ 9. Terminy przeprowadzania szczepień ochronnych wymienionych w § 1 i 2 oraz badań, o których mowa w § 4, określa:

1) pisemne zawiadomienie wystane przez publiczny zakład opieki zdrowotnej, o którym mowa w § 8, w odniesieniu do szczepień indywidualnych,

2) komunikat właściwego państwowego inspektora sanitarnego lub publicznego zakładu opieki zdrowotnej wykonującego szczepienia, podany do wiadomości w sposób dostępny dla wszystkich zainteresowanych w odniesieniu do szczepień grupowych lub masowych.

§ 10. 1. Dowodem poddania się szczepieniom ochronnym lub dowodem zwolnienia ze szczepienia jest wpis właściwego zakładu opieki zdrowotnej w dokumentacji indywidualnej pacjenta — książeczce zdrowia dziecka, innym odpowiednim dokumencie albo w osobnym zaświadczeniu.

2. Przeprowadzenie szczepień ochronnych powinno zostać udokumentowane przez zakład opieki zdrowotnej również w karcie uodpornienia, której wzór stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 22 grudnia 1975 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 1976 r. Nr 1, poz. 8 i Nr 20, poz. 83, z 1980 r. Nr 5, poz. 12, z 1989 r. Nr 28, poz. 151, z 1991 r. Nr 14, poz. 66 oraz z 1994 r. Nr 40, poz. 155).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:

W. Maksymowicz

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 lipca 1998 r. (poz. 600)

Załącznik nr 1

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Program szczepień ochronnych (PSO) składa się z następujących części:

I. Kalendarz szczepień

A. Szczepienia dzieci i młodzieży według wieku

B. Szczepienia osób dorosłych narażonych w sposób szczególny na zakażenie

II. Szczepienia zalecane

A. Finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej

B. Nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej

III. Informacje uzupełniające

I. KALENDARZ SZCZEPIEŃ (część A i B)

I. A. SZCZEPIENIA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WIEKU

Wiek		Szczepienie przeciw	Uwagi
1 rok życia	w ciągu 24 godzin po urodzeniu	WZW typu B - domięśniowo GRUŻLICY - śródskórną szczepionką BCG	Szczepienie noworodków przeciw gruźlicy powinno być wykonane jednocześnie lub nie później niż w 24 godz. od szczepienia przeciw WZW typu B.
	2 miesiąc życia (po 6 tygodniach od szczepienia przeciw gruźlicy i WZW typu B)	WZW typu B- domięśniowo BŁONICY, TĘŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórną szczepionką DTP POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2 i 3 typ wirusa)	Trzy kolejne dawki szczepienia podstawowego przeciw WZW typu B podawane są w odstępach sześciotygodniowych. Dawki 2 i 3 szczepionki przeciw WZW typu B należy podać jednocześnie z 1 i 2 dawką szczepionek DTP i POLIO. Trzy kolejne dawki szczepienia podstawowego DTP i POLIO podawane są w odstępach sześciotygodniowych.
	przełom 3/4 miesiąca życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	WZW typu B - domięśniowo BŁONICY, TĘŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórną szczepionką DTF POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2, i 3 typ wirusa)	U dzieci z przeciwwskazaniami do szczepienia przeciw krztuścowi można zastosować szczepionkę DT - wg zaleceń producenta. Wówczas w 2 miesiącu życia trzeba podać doustnie POLIO oraz domięśniowo szczepionkę przeciw WZW typu B, a po 6 tyg. jednocześnie zaszczyć pierwszą dawką DT (podskórną) i drugą dawką szczepionki POLIO (doustnie) oraz WZW typu B (domięśniowo). Po następnych 6 tyg. podać: drugą dawkę szczepionki DT (podskórną) i jednocześnie - trzecią dawkę szczepionki POLIO (doustnie).
	5 miesiąc życia (po 6 tygodniach od poprzedniego szczepienia)	BŁONICY, TĘŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórną szczepionką DTP POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2,3 typ wirusa)	Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitis (OPV) należy podać podskórną szczepionkę inaktywowaną (IPV) w cyklu jak szczepionką żywą. Patrz również - „Informacje uzupełniające” - część III PSO
	12 miesiąc życia	WZW typu B - domięśniowo GRUŻLICY - śródskórną szczepionką BCG	Czwarta dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe Szczepienie tylko u dzieci, które w wyniku pierwszego szczepienia BCG nie mają blizny bądź mają bliznę o średnicy mniejszej niż 3 mm. U dzieci ze styczności z chorym na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową i szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.

2 rok życia	13-14 miesiąc życia	ODRZE - podskórną szczepionką żywą	Szczepienie podstawowe. Podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na odrę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiast szczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać w 13-15 miesiącu życia szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części IIB PSO.
	16-18 miesiąc życia	BŁONICY, TĘŻCOWI, KRZTUŚCOWI - podskórną szczepionką DTP POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2 i 3 typ wirusa)	Czwarta dawka, uzupełniająca szczepienie podstawowe DTP i POLIO. Dzieci, które w pierwszym roku życia otrzymały dwie dawki DT, należy zaszczepić podskórną trzecią dawką DT. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia żywą szczepionką przeciw poliomyelitisi (OPV) należy podać podskórną szczepionkę inaktywowaną (IPV)
okres przed-szkolny	6 rok życia	BŁONICY, TĘŻCOWI- podskórną szczepionką DT POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2 i 3 typ wirusa)	Pierwsza dawka przypominająca
	7 rok życia	ODRZE - podskórną szczepionką żywą	Dawka przypominająca. Podawane w wywiadzie przebycie zachorowania na odrę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia. Zamiast szczepionki pojedynczej przeciw odrze można podać szczepionkę potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce zalecaną w części IIB PSO
	po 6 tygodniach. od szczepienia przeciw ODRZE	GRUŻLICY- śródskórną szczepionką BCG	Szczepienie bez próby tuberkulinowej. U dzieci ze styczności z chorym na gruźlicę należy wykonać próbę tuberkulinową i szczepić dzieci tuberkulinoujemne w dniu odczytania próby.
szkoła podstawowa	11 rok życia	POLIOMYELITIS - doustnie szczepionką żywą poliwalentną (1,2 i 3 typ wirusa)	Druga dawka przypominająca
	12 rok życia	GRUŻLICY - śródskórną szczepionką BCG	Tylko dzieci z ujemnym wynikiem próby tuberkulinowej Mantoux. Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby.
	13 rok życia	RÓŻYCZCE - podskórną	Tylko dziewczęta
	14 rok życia	BŁONICY, TĘŻCOWI - podskórną szczepionką Td	Druga dawka przypominająca
szkoła ponadpodstawowa	18 rok życia	GRUŻLICY - śródskórną szczepionką BCG	Tylko osoby z ujemnym wynikiem próby tuberkulinowej Mantoux. Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby.
	19 rok życia lub ostatni rok nauki w szkole	BŁONICY, TĘŻCOWI - podskórną szczepionką Td	Trzecia dawka przypominająca nie powinna być podana wcześniej niż po upływie 3 lat od ostatniej dawki szczepionki DT lub Td

I. B. SZCZEPIENIA OSÓB DOROSŁYCH NARAŻONYCH W SPOSÓB SZCZEGÓLNY NA ZAKAŻENIE

Szczepienie przeciw	Osoby podlegające szczepieniu	Uwagi
GRUŻLICY śródkórną szczepionką BCG	- tuberkulinoujemni studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych (w pierwszym miesiącu nauki) nie zbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy	Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby tuberkulinowej Mantoux
WZW typu B - domięśniowo	- pracownicy publicznych zakładów opieki zdrowotnej o wysokim ryzyku zakażenia - uczniowie średnich i policealnych szkół medycznych oraz studenci akademii medycznych w ciągu pierwszego roku szkolnego/akademickiego - osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B i nosicielei HBV (domownicy oraz osoby przebywające w zakładach opiekuńczych, wychowawczych i zakładach zamkniętych);	Szczepienia podstawowe wg schematu: 0,1,6 miesięcy Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co pięć lat tylko dla pracowników służby zdrowia narażonych w sposób szczególny na zakażenie.
BŁONICY - podskórną szczepionką monowalentną (d, D) lub skojarzoną ze szczepionką przeciw TĘŻCOWI (Td, DT)	- osoby ze styczności z chorymi na błonicę, - pracownicy służby zdrowia, personel zatrudniony w ośrodkach dla uchodźców, wytypowani funkcjonariusze policji, osoby zatrudnione na przejściach granicznych oraz przy obsłudze pasażerów w komunikacji lotniczej, kolejowej i autobusowej na trasach międzynarodowych w kierunku wschodnim. - osoby wyjeżdżające do państw, w których występują zachorowania na błonicę, - osoby w wieku 20-29 lat ze wschodnich województw przygranicznych.	W szczepieniach przypominających należy podać: - osobom w wieku do 30 lat - jedną dawkę d (Td) - osobom w wieku 30 lat i starszym - jedną dawkę d (Td), a po miesiącu drugą dawkę d (Td) - dzieciom - jedną dawkę DT lub D, zależnie od wskazań.
TĘŻCOWI - podskórną szczepionką zabita	Ze wskazań indywidualnych osoby, które uległy zranieniu. Szczepienie wg zasad podanych w Komunikacie MZiOS (Dz.Urz.MZiOS z 1977 r. Nr 2, poz. 9).	Liczba dawek zależna od daty i cyklu poprzedniego szczepienia; w uodpornieniu czynno-biernym podaje się także antytoksynę tężcową.
WŚCIEKLIŻNIE - domięśniowo szczepionką zabita	Ze wskazań indywidualnych osoby podejrzane o zakażenie wirusem wścieklizny (pokąsane przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę, dzikie lub nieznane). Szczepienie w wytypowanych punktach szczepień przy szpitalach zakaźnych lub wojewódzkich stacjach sanitarno-epidemiologicznych.	Cykl szczepień wg zaleceń producenta. W przypadku ciężkich pokąsań należy zastosować swoistą immunoglobulinę jednocześnie z pierwszą dawką szczepionki.
DUROWI BRZUSZNEMU - podskórną szczepionką Ty lub TyTe	Decyzję podejmuje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny zależnie od lokalnej sytuacji epidemiologicznej.	Szczepienie podstawowe wg schematu 0,1,12 miesięcy. Pojedyncze dawki przypominające: w odstępach co trzy - pięć lat.

II. A. SZCZEPIENIA ZALECANE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTERSTWA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Szczepienie przeciw	Zalecane osobom	Uwagi
WZW typu B - domięśniowo	- przewlekle chorym o wysokim ryzyku zakażenia. - chorym przygotowywanym do zabiegów operacyjnych *	Szczepienie podstawowe wg schematu: 0,1,6 miesięcy.
GRUŻLICA	- zakażonym wirusem HIV bez objawów choroby	Szczepienie należy wykonać w dniu odczytania próby tuberkulinowej Mantoux

* patrz „Informacje uzupełniające” (cz. III PSO pkt B 4.)

II. B. SZCZEPIENIA ZALECANE NIE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTERSTWA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Szczepienie przeciw	Zalecane osobom	Szczepionki zarejestrowane w Polsce
WZW typu B domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom nie podlegającym szczepieniom obowiązkowym - młodzieży - w wieku 20-40 lat, zwłaszcza kobietom - które ze względu na tryb życia lub wykonywane zajęcia są narażone na zakażenia związane z uszkodzeniem ciągłości tkanek lub poprzez kontakt seksualny	zaleca się szczepionki rekombinowane: ENGERIX-B (SmithKline Beecham) HB-VAX-II (Merck Sharp Dohme)
WZW typu A domięśniowo - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży; szczególnie zalecane dzieciom rozpoczynającym naukę w szkole podstawowej, które nie chorowały na WZW typu A - wyjeżdżającym do krajów rozwijających się i innych o wysokiej zapadalności na WZW typu A - zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności	HAVRIX (SmithKline Beecham) AVAXIM (Pasteur Merieux) tylko dla dorosłych
ODRZE, ŚWINCE, RÓŻYCZCE - podskórnie - jedną dawką szczepionki skojarzonej	- dzieciom w wieku 13-15 miesięcy oraz w 7 roku życia zamiast obowiązkowego szczepienia przeciw odrze; podawane w wywiadzie przebycie zachorowań na odrę, świnkę lub różyczkę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia; szczepionkę należy podać po upływie dwóch miesięcy od wyzdrowienia	zaleca się szczepionkę: MMR II (Merck Sharp Dohme) <i>zawierającą atenuowany szczep świnkowy Jeryl Lynn</i>
GRYPPIE - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	ze wskazań klinicznych i indywidualnych: - przewlekłe chorym (astma, cukrzyca, niewydolność układu krążenia, oddychania, nerek) - w stanach obniżonej odporności - w podeszłym wieku ze wskazań epidemiologicznych: - pracownikom służby zdrowia, szkolnictwa, handlu, transportu, budownictwa oraz osobom narażonym na kontakty z dużą liczbą ludzi bądź pracującym na otwartej przestrzeni.	„split” - zawierające rozszczepione wiriony: BEGRIVAC (Chiron Behring GmbH & Co) FLUARIX (SmithKline Beecham) VAXIGRIP (Pasteur Merieux) <i>podjednostkowa:</i> INFLUVAC (Solvay Duphar B.V.) Ważne są tylko jeden rok ze względu na coroczne zmiany składu szczepionki według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.
KLESZCZOWEMU ZAPALENIU MÓZGU - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- przebywającym na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby: osobom zatrudnionym przy eksploatacji lasu, stacjonującemu wojsku, rolnikom, młodzieży odbywającej praktyki oraz turystom i uczestnikom obozów i kolonii	ENCEPUR (Chiron Behring GmbH & Co) FSME-IMMUN Inject (Immuno AG)
Zakażeniom wywoływanym przez HAEMOPHILUS INFLUNZAE typ b - domięśniowo lub podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dzieciom od drugiego miesiąca życia dla zapobiegania zapaleniom opon mózgowo-rdzeniowych, posocznicy, zapaleniom nędogłówni itp. <i>Jeżeli szczepienie stosuje się w pierwszym roku życia dziecka najlepiej dwie pierwsze dawki podać jednocześnie ze szczepionkami DTP, POLIO i WZW B, natomiast dawkę trzecią ze szczepionkami DTP i POLIO.</i>	Act-HIB (Pasteur Merieux) HIBERIX (SmithKline Beecham) HibTITER (Wyeth-Lederle Pharma GmbH) PEDVAX HIB (Merck Sharp Dohme)
BŁONICY, TEŻCOWI - podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- dorosłym (szczepionym podstawowo) pojedyncze dawki przypominające co 10 lat, nie szczepionym w przeszłości - szczepienie podstawowe.	Td (Biomed Kraków)
RÓŻYCZCE - podskórnie - dawkowanie i cykl szczepień wg wskazań producenta szczepionki	- młodym kobietom, zwłaszcza pracującym w środowiskach dziecięcych (przedszkola, szkoły, szpitale, przychodnie) dla zapobiegania różyczce wrodzonej. Nie wolno szczepić w okresie ciąży. Przez trzy miesiące po szczepieniu nie należy zachodzić w ciążę.	ERVEVAX (SmithKline Beecham) MERUVAX II (Merck Sharp Dohme) RUDIVAX (Pasteur Merieux)
ŻÓŁTEJ GORĄCZCE I INNYM CHOROBYM	- wyjeżdżającym za granicę, według wymogów kraju docelowego oraz międzynarodowych przepisów zdrowotnych. Szczegółowych informacji udzielają wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne	Wszystkie szczepionki stosowane w punktach szczepień dla wyjeżdżających za granicę są zarejestrowane w Polsce.

III. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

A. FINANSOWANIE SZCZEPIEŃ

1. **Szczepienia wymienione w częściach IA, IB, IIA PSO** są wykonywane szczepionkami finansowanymi ze środków znajdujących się w budżecie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej (**bezpłatne dla pacjenta**).
2. **Szczepienia wymienione w części IIB PSO** (szczepienia zalecane przez Głównego Inspektora Sanitarnego) nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej **powinny być wykonywane z użyciem szczepionek** zarejestrowanych w Polsce, **dostępnych odpłatnie**. Badanie kwalifikacyjne, zabieg i wpis do dokumentacji (ewentualnie wydanie świadectwa szczepienia), wykonane na zlecenie lekarza publicznego zakładu opieki zdrowotnej w tym zakładzie, są bezpłatne. Ze względu na wymagania łańcucha chłodniczego wskazane jest prowadzenie szczepień zalecanych w placówkach dysponujących szczepionkami i przechowujących je zgodnie z zasadami.
3. Odpłatność szczepień osób wyjeżdżających za granicę regulują odrębne przepisy.

B. SZCZEPIENIA PRZECIW WIRUSOWEMU ZAPALENIU WĄTROBY TYPU B

1. Szczepienia podstawowe noworodków prowadzone są 4 dawkami szczepionki (w cyklu: 0, 1, 2, 12), a osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie - 3 dawkami szczepionki (w cyklu: 0, 1, 6).
2. Jednorazową dawkę przypominającą należy podać pracownikom służby zdrowia o wysokim ryzyku zakażenia HBV szczepionym podstawowo przed pięciu laty lub wcześniej; nie przewiduje się podania dawki przypominającej osobom z innych grup ryzyka.
3. Osoby dializowane powinny być bezpłatnie szczepione podwójnymi dawkami szczepionki w cyklach zalecanych przez lekarza; pozostali przewlekle chorzy, narażeni w sposób szczególny na zakażenie, szczepieni są trzema dawkami pojedynczymi (w cyklu 0, 1, 6).
4. Wyjaśnia się, że **szczepienia osób przewlekle chorych oraz przygotowywanych do zabiegów operacyjnych** w publicznych zakładach opieki zdrowotnej **nie są szczepieniami obowiązkowymi** (część IIA PSO - SZCZEPIENIA ZALECANE FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BUDŻECIE MINISTERSTWA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ). **Należy traktować je jako uprawnienie pacjenta**. Niedopuszczalne jest odmawianie zabiegu pacjentowi w przypadku rezygnacji ze szczepienia.

Wykonuje się je bezpłatnie w cyklu 0,1,6 miesięcy. Przed operacją należy podać co najmniej dwie dawki, a zabieg przeprowadzić nie wcześniej niż po dwóch tygodniach od drugiej dawki (tj. po sześciu tygodniach od rozpoczęcia szczepień). Po sześciu miesiącach od pierwszej dawki należy podać dawkę trzecią.

W przypadku podjęcia szczepień w innym cyklu, wymagającym większej ilości szczepionki, należy zapewnić bezpłatnie dwie dawki przed operacją i jedną dawkę w okresie do 12 miesięcy od rozpoczęcia szczepień; pozostałe dawki należy wykonać jako szczepienie dodatkowe (preparatem zakupionym przez pacjenta).

C. SZCZEPIENIE PRZECIW ODRZE

1. Szczepienie przypominające w 7 roku życia należy wykonać przed przypadającym w tym samym roku życia szczepieniem przeciw gruźlicy ze względu na długie gojenie się zmian po szczepieniu przeciw gruźlicy.
2. Zaleca się uzupełnienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze dzieciom w 8-15 roku życia, które nie otrzymały jej we właściwym terminie.

D. SZCZEPIENIA PRZECIW ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE

Szczepienie szczepionką potrójną przeciw odrze, śwince i różyczce można podać według wskazań dla szczepień zalecanych (cz. IIB PSO) w miejsce podstawowego szczepienia przeciw odrze w drugim roku życia oraz w miejsce uzupełniającego szczepienia przeciw odrze w siódmym roku życia.

E. PRÓBY TUBERKULINOWE I SZCZEPIENIA PRZECIW GRUŻLICY

1. Próby tuberkulinowe przed szczepieniem BCG u dzieci zdrowych, nie pozostających w styczności z chorym na gruźlicę, należy wykonywać począwszy od 12 roku życia (w kalendarzu - I próba tuberkulinowa).
2. Studenci akademii medycznych i uczniowie policealnych szkół medycznych rozpoczynający naukę i nie zbadani próbami tuberkulinowymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy powinni wykonać to badanie w pierwszym miesiącu nauki, a osoby tuberkulinoujemne poddać się szczepieniu.
3. Szczepienia przeciw gruźlicy zalecane są osobom zakażonym wirusem HIV bez objawów choroby (część II A PSO).

F. SZCZEPIENIA PRZECIW POLIOMYELITIS

1. Szczepienia przeciw poliomyelitis prowadzone są szczepionką żywą (OPV) doustnie.
2. Dzieci mające przeciwwskazania do szczepień szczepionką żywą powinny być szczepione w wojewódzkich konsultacyjnych poradniach szczepień szczepionką zabita (IPV) podskórnie w cyklu jak szczepionką żywą. Szczepionka zabita może być zamawiana przez wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne dla poradni konsultacyjnej lub na wniosek indywidualny.

G. SZCZEPIENIA PRZECIW KRZTUŚCOWI

1. Dzieciom z przeciwwskazaniami do szczepienia **szczepionką komórkową przeciw krztuścowi**, które wg opinii lekarza mogłyby być szczepione **szczepionką acelularną (DTPa)**, można podać tę szczepionkę według zaleceń producenta. Obecnie szczepionka może być dostarczana na zasadzie importu indywidualnego.
2. Dzieciom nie szczepionym przeciw krztuścowi z powodu przeciwwskazań, które już zostały uodpornione szczepionką DT, można po ustąpieniu przeciwwskazań w stopniu umożliwiającym uzupełnienie odporności przeciw krztuścowi przy użyciu szczepionki acelularnej zastosować **pojedynczą szczepionkę przeciw krztuścowi (Pa)** według zaleceń producenta. Szczepionka dostarczana jest tylko na zasadzie importu indywidualnego.

H. ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ

1. Przeprowadzanie szczepień dzieci w wieku szkolnym na jesieni, tj. u rozpoczynających naukę, jest uzasadnione względami merytorycznymi:
  - wyprzedza sezonową zwyżkę zachorowań (I-V następnego roku kalendarzowego)
  - chroni dzieci w nowym środowisku przed zakażeniami kontaktowymi,
  - dopiero na jesieni większość dzieci urodzonych w tym samym roku osiąga wiek wskazany w programie szczepień.

Jeżeli duża koncentracja szczepień utrudnia ich wykonanie albo przemawiają za tym ważne względy organizacyjne, część szczepień (zwłaszcza u dzieci kończących szkoły podstawowe lub ponadpodstawowe) można przeprowadzić w I połowie roku kalendarzowego. Wówczas należy szczepić wcześniej (przed wakacjami) dzieci kończące określony wiek w danym roku kalendarzowym, tzn. dopuszcza się wcześniejsze o około 0,5 roku wykonywanie szczepień, a nie przekładanie ich na kolejny rok kalendarzowy.

2. Określony w części IA wiek dziecka należy rozumieć jak w przykładzie: *dziecko, które ukończyło 3 lata, jest w czwartym roku życia.*

I. ODSTĘPY MIĘDZY SZCZEPIENIAMI

Przypomina się, że skracanie odstępów między dawkami szczepionek bardziej pogarsza skuteczność szczepienia niż ich wydłużanie. Na wniosek Komisji Epidemiologii Chorób Zakaźnych Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy Głównym Inspektorze Sanitarnym wydłużono zalecany okres między podaniem szczepionek zabitych (nieżywych) po zabitych do 4 (czterech) tygodni (w miejsce wcześniej przyjmowanych 2 tygodni). Jednocześnie pozostają aktualne zalecenia, że szczepionkę żywą można podać po szczepionce żywej po upływie 6 (sześciu) tygodni.

Po niżej wymienionych rodzajach szczepionek można rozpocząć kolejne szczepienia po upływie co najmniej:

po podaniu szczepionki	można podać			
	żywą	zabita		
żywej	6 tyg.	4 tyg.	Szczep. żywe:	- wirusowe: OPV, przeciw odrze, śwince, różyczce, żółtej gorączce; - bakteryjne: BCG
zabitej	4 tyg.	4 tyg.	Szczep. nieżywe: (zabite anatoksyny i inne)	- wirusowe: IPV, przeciw wzv B i A, wściekliznie, grypie, k.z.m. - bakteryjne: DTP, DT, Td, D, Te, TyTe, Ty, Hib i przeciw cholerze.

J. Wybrane szczepionki zarejestrowane w Polsce, które nie zostały wymienione jako zalecane przez Głównego Inspektora Sanitarnego:

- przeciw śwince MUMPSVAX (Merck Sharp Dohme) zawiera szczep świnkowy Jeryl Lynn	- przeciw zakażeniom pneumokokowym PNEUMO 23 (Pasteur Merieux) PNEUMOVAX 23 (Merck Sharp Dohme)
- przeciw odrze, śwince i różyczce TRIMOWAX (Pasteur Merieux) zawiera szczep świnkowy Urabe AM - 9	- przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i wzv B TRITANRIX HB (SmithKline Beecham)

KARTA UODPORNIEŃ

(pieczęć zakładu)	(pieczęć zakładu)	(pieczęć zakładu)	(pieczęć zakładu)	Daty wezwań				
od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....	od.....do.....					
1. Nazwisko i Imię..... (imię matki lub ojca)			Data urodzenia					
2. Zamieszkały..... kod pocztowy, adres			dzień miesiąc rok					
ewent. zmiana..... kod pocztowy, adres								
3. Uczęszcza do:..... żłobka, przedszkola, szkoły - adres								
ewent. zmiana..... żłobka, przedszkola, szkoły - adres								
NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE								
Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce nazwa data szczep.	Rodzaj odczynu*)	Data wystąpienia	Po jakiej szczepionce nazwa data szczep.			
ogólny/ miejscowy			ogólny/ miejscowy					
GRUŻLICA								
Kontakt z gruźlicą	Kolejność	O ₁ Blizna (śr. w milimetrach)	O ₂	I	II	poza kalendarzem: ze styczności z chorym		
		Data	X					
do:	Podpis wykonującego	X	X					
	Wynik		X					
Szczepienia BCG	Data szczepienia	O noworodek						
	Nr serii, wytwórnia							
	Podpis szczepiącego							
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU B								
Wskazania do szczepienia:	Kolejna dawka	podstawowe				przypominające		
		1	2	3	4	I	II	III
Matka HBs Ag+	Data szczepienia							
Kontakt z nosicielem	Rodzaj szczepionki							
Inne**)	Dawka w ml							
	Nr serii wytwórnia							
	Podpis szczepiącego							

*) Niepotrzebne skreślić.

**) Zaznaczyć "X" zależnie od wskazań "Nm/Dz"- niemowlęta, dzieci (w-g cz. IA PSO); "O1 Ch"- otoczenie chorego na wzw B; "O1 ns"- z otoczenia nosiciela HBsAg+; "Z med."- częste iniekcje/zabiegi medyczne, "Pryw"- zalecane przez lekarza na własne życzenie; "Inne"- nie wymienione wyżej.

KRZTUSIEC, BŁONICA, TĘŻEC

BŁONICA, TĘŻEC

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające			ze wskazań Indywidualnych	
	1	2	3	4	I	II	III		
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

POLIOMYELITIS

INNE.....

Kolejna dawka	podstawowe				przypominające				
	1	2	3	4	I	II			
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

ODRA

RÓŻYCZKA

ŚWINKA

Kolejna dawka	podstawowe	przypominające		podstawowe	przypominające	dziewczęta			
		I	II						
Data szczepienia									
Rodzaj szczepionki									
Dawka w ml									
Nr serii wytwórni									
Podpis szczepiącego									

PRZECIWSKAZANIA (przebieg okres od - do)									

601

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 14 maja 1998 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 marca 1991 r. w sprawie nakładania, uiszczania i ściągania grzywien w postępowaniu mandatowym.

1. Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 czerwca 1996 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie nakładania, uiszczania i ściągania grzywien w postępowaniu mandatowym